Ҳақсевар, она юрт, мангу бўл обод!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

Вилоят ижтимоий-сиёсий газетаси ◆ TOSHKENT HAQIQATI

1928 йил 11 декабрда асос солинган • 2002 йил 10 июль, чоршанба • №54 (11.442) • Эркин нархда сотилади

ПРЕЗИДЕНТНИНГ ОҚТОВ САФАРИ

Президент Ислом Каримов 6-7 июль кунлари Марказий Осиё давлатлари ва Россия раҳбарларининг Қозоғистоннинг Оқтов шаҳрида бўлиб ўтган норасмий саммитида иштирок этди.

Қўшни мамлакатларнинг интеграциялашувида бундай учрашувлар муҳим аҳамиятга эга. Гарчи Оқтов учрашуви норасмий тарзда ўтган бўлса-да, давлатлар ўртасидаги сиёсий-иқтисодий ва ижтимоий соҳалардаги алоқаларни ривожлантиришда ўзига хос ўрин тутади.

Учрашувлар Қозоғистон президентининг шаҳардаги қароргоҳида бўлиб ўтди. Бу ерда Ўзбекистон Президенти Ислом Каримовни Қозоғистон раҳбари Нурсултон Назарбоев кутиб олди. Президентлар суҳбатида икки дўст мамлакатнинг ўзаро муносабатларига доир масалалар юзасидан фикр алмашилди.

Ўзбекистон, Россия, Қозоғистон, Қирғизистон ва Тожикистон раҳбарларининг норасмий учрашувида асосий эътибор ўзаро ҳамкорликни ривожлантириш, иқтисодий интеграция жараёнларини янги босқичга кўтариш, шунинг асносида коммуникация, энергетика, транспорт соҳаларида ҳамкорлик, сув ва ҳаво йўлларидан янада унумли фойдаланиш, истиқболли лойиҳаларни қўллаб-қувватлаш ҳамда халқаро террорчилик, уюшган жиноятчилик, экстремизм, наркобизнес каби иллатларга қарши биргаликда курашиш масалаларига қаратилди. Томонлар ўз таклиф-мулоҳазаларини билдирар экан, масалалар ечими давлатлар ўртасидаги тенг ҳуқуқлилик ва тенг манфаатлилик асосига таяниши, айниқса, иқтисодий муаммолар ечимини баҳамжиҳат ҳал этиш муҳим аҳамиятга эга эканлигини таъкидлаб ўтди.

Президентлар Оқтовдаги ўзбек, рус, қозоқ, қирғиз ва тожик миллий маданияти марказлари фаолияти билан танишди. Мазкур шаҳарда юзга яқин миллат ва элатлар вакиллари истиқомат қилади.

Оқтов – Каспий денгизи соҳилидаги шаҳар. Сўнгги йилларда ундаги денгиз порти янада кенгайтирилди ва замонавий асосда таъмирланди. Саммит қатнашчилари порт фаолияти билан ҳам танишди.

***Ф.МАҲМУДОВ* (ЎзА).**

Оналик ва болалик муҳофазаси – давлат эътиборида

Вазирлар Маҳкамаси Оила, оналик ва болаликни ижтимоий муҳофаза қилиш мажмуининг йиғилиши бўлди. Унда алоқадор вазирлик ва идоралар, жамоат ташкилотлари раҳбарлари, Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши Раисининг, вилоятлар ва Тошкент шаҳар ҳокимларининг ўринбосарлари қатнашди.

Ўзбекистон Республикаси Бош вазири ўринбосари Д. Ғуломова бошқарган мазкур йиғилишда Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши, вилоятлар ва Тошкент шаҳар ҳокимликларининг Оила, оналик ва болаликни ижтимоий муҳофаза қилиш котибиятлари ҳамда мажмуа тасарруфидаги ташкилотларнинг 2002 йилнинг олти ойи давомидаги фаолият натижалари тўғрисидаги, шунингдек, "Соғлом авлод" ва "Қарияларни қадрлаш йили" давлат дастурларининг жорий йилнинг олти ойи мобайнидаги бажарилиши билан боғлиқ масалалар муҳокама этилди.

Вазирлар Маҳкамаси Оила, оналик ва болаликни ижтимоий муҳофаза қилиш мажмуи котибияти мудири Т. Норбоева маъруза қилди.

Ўтган вақт давомида оилада тиббий маданиятни янада ошириш, аёлларнинг соғлиғини мустаҳкамлаш, соғлом авлод туғилиши ва уларни тарбиялашга йўналтирилган чора-тадбирлар изчиллик билан амалга оширилди. Олиб борилган ишлар натижасида мамлакатда оналар ва болалар ўлими кўрсаткичлари камайди, ёшларни оилавий ҳаётга тайёрлаш ишлари ўзининг ижобий самарасини бермоқда.

Оилаларнинг иқтисодий аҳволини яхшилаш мақсадида хотин-қизларни иш билан таъминлаш бўйича амалга оширилган чора-тадбирлар натижасида 71 минг 775 нафар аёл иш билан таъминланди. Она ва бола скрининги марказлари томонидан олиб борилаётган тиббий ишлар ўз самарасини бермоқда. "Соғлом авлод учун", "Маҳалла" ва бошқа жамғармалар томонидан аҳолининг ижтимоий ҳимояга муҳтож қатламларини моддий ва маънавий қўллаб-қувватлаш бўйича ҳам талай ишлар амалга оширилди.

Т. БОТИРБЕКОВ,* *ЎзА мухбири.

ЗАЛВОРЛИ ХИРМОН

вилоятимиз ғаллакорлари давлатга дон топшириш режасини қисқа муддатда — 20 иш кунида муваффақиятли бажардилар

Дарҳақиқат, бу йилги ғалла мавсуми одатдаги ташвишу қийинчиликлар билан бир қаторда вилоятимиз деҳқонларининг кўксини тоғ, кўнглини чоғ этгувчи ютуқларга ҳам бой бўлди. Давлатга 267 минг тоннадан зиёд дон етказиб берилиб, шартнома режаси ортиғи билан адо этилди. Ҳосилдорлик 1999 йилдагига нисбатан 15 центнерга ошиб, вилоят бўйича ўртача 44 центнерданга тўғри келмоқда. Мавсум якунида уюлажак ялпи хирмон салмоғи эса, 500 минг тоннадан ошиши кутилмоқда. Демак, бу йил 1999 йилдагига нисбатан 200 минг тонна кўп дон етиштириш имконияти бор. Шуниси диққатга сазоворки, ҳозирги ҳисоб-китобларга қараганда, ғаллакорларнинг ўзларига ҳам камида 200 минг тонна дон қолиши кутилмоқда.

Энг муҳими, бу йил ҳосилдорликни кескин оширишга эришилганлиги туфайли, ҳар қачонгидан ҳам баракали даромадга эга бўлиш имконияти яратилди. Ғаллачиликдан 32 миллиард 952 миллион сўм умумий даромад олиниши режалаштирмоқда. Тармоқдаги рентабеллик эса, 28,5 фоизни ташкил этади.

Албатта, вилоятимиз деҳқонлари қўлга киритган ана шу улкан меҳнат ғалабасида ғаллачилик соҳасида катта тажриба орттирган, айтиш мумкинки, бу борада ўзига хос мактаб яратган бир қатор туман ва ўнлаб хўжаликларнинг салмоқли ҳиссалари бор. Масалан, Паркент, Пскент, Юқоричирчиқ, Янгийўл туманларида ҳосилдорлик 47-53 центнерга етди. Шунингдек, Қуйичирчиқ ва Чиноз туманлари ҳам ҳосилдорликни вилоятнинг ўртача кўрсаткичидан оширишга эришди. Пскент туманидаги Охунбобоев номли, Дўстбеков номли, Паркент туманидаги «Гулбоғ», «Бойқозон» ширкат хўжаликлари ғаллакорлари гектаридан 63-71 центнердан хирмон кўтардилар. Оҳангарон туманидаги «Ангрен» хўжалигидан М.Пак, Чиноз туманидаги С.Раҳимов номли хўжаликдан К.Одинаева, Қибрай туманидаги «Маданият» хўжалигидан Ф.Раҳматиллаев сингари тажрибали оила пудратчилари бу йилги мавсумда ҳосилдорликни 72-100 центнерга етказиб, ғаллачиликни бундан-да ривожлантириш имкониятлари чекланмаган эканлигини амалда кўрсатдилар.

Хўш, қисқа давр, яъни кейинги уч-тўрт йил давомида ғаллачиликни бундай кескин ривожлантиришга қандай қилиб эришилди?

Аввало шуни таъкидлаш жоизки, вилоятимизда қишлоқ хўжалигини ислоҳ қилишни такомиллаштириш ва янада чуқурлаштириш жараёнида ғаллачиликка бўлган муносабат тубдан ўзгарди. Вилоятимиз деҳқонлари ғаллачиликнинг республикамиз иқтисодий салоҳиятини мустаҳкамлашнинг асосий манбаига айланиб бораётгани, аҳоли турмуш фаровонлигини оширишнинг ҳал қилувчи омилига, деҳқоннинг асосий даромад манбаига айланаётганини чуқур англаб етдилар. Эндиликда нафақат ҳосилдорликни ошириш, балки, етиштирилажак доннинг сифат кўрсаткичларини яхшилашга ҳам эътибор кучайди. Бунга эришиш учун аввало, ғаллани парваришлаш агротехникасига оғишмай амал қилиш қатъий одатга айланди.

Маълумки, мўл ҳосилга замин яратиш нав танлаш, уруғликни саралаш ва тайёрлашдан бошланади. Вилоят ғаллакорлари бу борада ҳам катта тажриба орттирдилар. Сир эмаски, илгари уруғлик четдан келтириларди. Энди эса, ғаллакорларимиз уруғликнинг асосий қисмини ўзлари тайёрлай бошладилар. Агар 1999 йили бор-йўғи 3000 тонна уруғлик вилоятнинг ўзида тайёрланган бўлса, бу йил эҳтиёждаги 29 минг тонна уруғликнинг 20 минг тоннасини ғаллакорларимизнинг ўзлари тайёрлаб экишди.

Бироқ, уруғлик тайёрлаш жуда нозик иш. Шунинг учун уруғликни маромига етказиб, сифатли саралаш мақсадида жойларда минизавод ва махсус цехлар қурилди. Бундан ташқари ҳар бир туманда эҳтиёжга

(Давоми 2-бетда).

СУРАТДА: *Ўртачирчиқ туманидаги А. Икромов номли хўжаликнинг ғаллачилик бўйича ҳосилоти Умрзоқ Нуралиев (ўртада) пудратчи Ўктам Суттибоев (чапда) комбайнчи Абдурасул Тўйчиев ғаллани қай даражада сифатли ўрганлигини текшириб кўрмоқда.*

Александр МАЛЬЦЕВ олган сурат.

КАФТИДАГИ ДУРИДИР

Ғалланг бўлса қўшиғин аввал онанг айтаркан,
Иссиқ нонниңг исидан сархуш боланг айтаркан.
Қувонч қучса кўзингни оққан жоланг айтаркан,
Деҳқон учун бу дамлар умрининг хуш палласи,
Кафтидаги дуридир – Ўзбекистон ғалласи.

Худо берса хирмонга донинг сиғмай қоларкан,
Дастурхонга қут тўкса, нонинг сиғмай қоларкан.
Ҳақ қўлласа дунёга шонинг сиғмай қоларкан,
Буғдойдайин бошоқлар дилда деҳқон ялласи,
Қўшиқларга кўр берар, Ўзбекистон ғалласи.

Черта билсанг кўнгилнинг торига нима етсин,
Аҳдига вафолининг орига нима етсин,
Майли оқ нон, қора нон, борига нима етсин,
Қурир ҳатто қушнинг ҳам саратонда силласи,
Деҳқонига дармондир, Ўзбекистон ғалласи.

Ун элайди оналар оқ тилакдек улғайиб,
Келинчаклар нон узар, нон исига юз чайиб,
Бошдаги боқий бахтдек қуёш турар жилмайиб,
Ҳар бошоқ ҳур элимнинг ерда кулган тилласи,
Тиллодан хуш товланар Ўзбекистон ғалласи.

Маҳмуд ТОИРОВ.

ЧУҚУР ТАҲЛИЛ, АМАЛИЙ ТАКЛИФЛАР

Тошкент вилоятида анъанавий «Кадрлар куни» халқ таълими тизимидаги ҳолатлар муҳокамасига бағишланди

Мамлакат таълим тизимида ислоҳотларнинг чуқурлаштирилиши раҳбар, тарбиячи ва педагог кадрлар, уларнинг касб тайёргарлигига талабни кучайтирмоқда. «Таълим тўғрисида»ги Қонун, «Кадрлар тайёрлаш миллий дастури», Президент фармонлари ва ҳукумат қарорлари таълимни замонавий даражага кўтариб, самарадорлигини ошириш, ўқитишнинг илғор педагогик технологияларини жорий этишни назарда тутади. Табиийки, бу ҳам халқ таълими ходимларининг умумий ва махсус тайёргарлигини муттасил кўтариб боришни тақозо этади.

Бунинг ягона йўли — ходимлар қўнимсизлигига барҳам бериш, уларни қайта тайёрлаш, таълимнинг замонавий усулларини эгаллаб боришларига кўмаклашиш, илғор педагогик тажрибаларни оммалаштиришдан иборат. Вилоятимизда мана шу жараёнлар узра «қизил ип» бўлиб ўтувчи механизм шаклланган. Бу — кадрлар захираси билан муқим ишлашда ифодаланмоқда.

Хўш, у қандай самара бермоқда? Вилоят халқ таълими муассасаларида ходимларнинг малакасини ошириш, раҳбарлик ўринларига заҳира тайёрлашнинг аҳволи қандай? Бу соҳадаги муаммолар нималардан иборат?

Вилоятда навбатдаги «Кадрлар куни» иштирокчилари халқ таълими муассасаларидаги ҳолатларни таҳлил қилиб, юқоридаги каби саволларга жавоб излашди. Йиғилишда вилоят ҳокимлиги ташкилий ишлар ва кадрлар масалалари бўйича гуруҳ раҳбари Юнусхон Шарипов Тошкент вилояти халқ таълими бошқармаси, шаҳар ва туманлар халқ таълими бўлимларидаги кадрлар ҳолатини таҳлил қилиб берди.

Аввал бошдан айтиб қўяқолайлик: педагог кадрлар, айниқса, раҳбар ходимларни танлаш, жой-жойига қўйиш ва малакасини ошириш борасида амалга оширилаётган муайян ишларга қарамасдан, бу соҳада қўнимсизлик ҳануз кучли, ҳужжатларни расмийлаштиришда ҳам қусурлар мавжуд. Чунончи, вилоят халқ таълими бошқармасининг ўзида ходимлар бот-бот алмашинуви юз беради. Жумладан, текшириш кунига 7 та бўш ўрин бўлган. Умуман, бир ярим йилда 25 нафар ходим алмашган. Табиийки, бу ҳол халқ таълими муассасаларини бошқариш, улар фаолиятини яхшилаб бориш, таълим сифатини кўтаришга асло ижобий таъсир кўрсата олмайди.

Вилоят мактабларидаги аҳвол ҳам маълум камчиликлардан ҳоли эмас. Аввало йиғилиш қатнашчиларининг эътибори ўқитувчиларнинг маълумот даражасига қаратилди. Ҳозирда мактабларда 4 мингдан зиёд фан ўқитувчиси ўрта махсус маълумотга эга. Бу кўрсаткич бошланғич синф ўқитувчилари ўртасида 53,6 фоизни ташкил этади. Айни пайтда мактабларда 1600 дан ортиқ ўқитувчи ўрни бўш. Тўғри, уларни тўлдириш учун Тошкент Давлат педагогика университети, Тошкент вилоят Давлат педагогика институти билан шартномалар тузилган.

Йиғилишда халқ таълими ходимларини қайта тайёрлаш ва малакасини ошириш жараёни ҳам кўриб чиқилди. Машғулотларни малакали кадрлар — академик ва профессорлар, доцентлар олиб бораётгани яхши самара бераётганлиги қайд қилинди. Ўтган бир йил мобайнида 5485 педагогик ходим малака ошириш курсларида ўқиган, 193 раҳбар ходим қайта тайёрловдан ўтказилган.

Педагоглар малакасини оширишда хорижий давлатлар таълим тизими билан ҳамкорлик яхши натижа бермоқда. Кейинги пайтда 70 дан ортиқ ўқитувчи АҚШ, Россия, Жанубий Корея, Япония, Исроил, Голландия, Германия, Дания, Швецияда тажриба алмашиб келди. Улар хориж ўқитиш усулларини вилоят мактабларига ёйиш борасида ташаббус кўрсатиб ишлашяпти.

Йиғилишда вилоят халқ таълими бошқармаси тасарруфидаги раҳбарлик лавозимларида ишлаётган ходимларнинг сифат таркиби чуқур таҳлил қилинди.

Ҳозирги пайтда раҳбар лавозимлари учун 243 номзод заҳирада. Лекин, йиғилишда вилоят халқ таълими бошқармасида раҳбар лавозимлари учун истиқболли заҳира яратилмаганлиги, ёш кадрлар таркибан тўлиқ шакллантирилмаганлиги, номзодлар амалиётидаги режасизлик жиддий эътироз туғдирди. Баъзи жойларда амалдаги заҳирага катта ёшдаги ходимлар ҳам киритилганлиги таажжубланарли, албатта.

Бу соҳадаги асосий нуқсонлар— номзодлар чуқур ўрганилмаслиги, натижада бошқарув лавозимига танлашда уларнинг лаёқатлилигини белгиловчи жиҳатлар эътибордан четда қолиши алоҳида кўрсатиб ўтилди. Натижада бир қатор шаҳар ва туманларда халқ таълими бўлимлари мудирларини йилига алмаштириш одат тусига кириб қолди.

Тўғри, кейинги пайтда раҳбар ва заҳирадаги кадрларни ўқитишга эътибор кучайди. Умуман, бу ўқув-семинарларда 537 тингловчи қатнашди. Миллий истиқлол ғояси ва раҳбарнинг жамиятдаги ўрни, раҳбарлик этикаси ва психологияси, ҳуқуқий масалаларни ўрганиш диққат марказида бўлди.

Маърузачи Олмалиқ шаҳри, Тошкент ва Пскент туманлари халқ таълими бўлимларида кадрлар билан ишлаш — уларни танлаш, жой-жойига қўйиш, қайта тайёрлаш ва малакасини ошириш ишларининг аҳволини ҳам таҳлил қилиб берди. Қўнимсизлик, истиқболли ходимлар билан ишлашдаги камчиликлар таълим самарадорлигига салбий таъсир кўрсатаётганлиги алоҳида таъкидланди. Олмалиқ шаҳар ва Тошкент тумани халқ таълими бўлимларининг мудирлари Людмила Ортиқова ва Эркин Йўлдошевлар ўз сўзларида кадрлар билан ишлашнинг амалдаги тажрибаси ва муаммоларига тўхталишди.

Йиғилиш иштирокчилари ҳам бу соҳадаги ишларни кескин яхшилашга қаратилган фойдали тавсиялар беришди.

Йиғилишда вилоят ҳокими Уммат Мирзақулов халқ таълими кадрлари билан ишлаш, мактаб ва маориф ишининг долзарб вазифалари ҳақида гапирди.

Жўрабек МУРОДОВ.

Вилоят ғаллакорларининг катта муваффақияти

ЗАЛВОРЛИ ХИРМОН

қараб, уруғчилик хўжаликлари ташкил этилди.

Шу ўринда яна бир нарсани алоҳида таъкидлаш керак. Бу вилоятнинг турли иқлим ва тупроқ шароитига мос бўлган навларни танлаш ва оммалаштириш масаласидир. Зеро, бугунги муваффақиятнинг омилларидан бири шу бўлмоқда. Бундан ташқари уруғчиликка ихтисослашган хўжаликлар моддий манфаат ҳам кўришяпти. Масалан, тоза ва сифатли қилиб топширилган дон ҳисобидан вилоят бўйича 1112 тонна ғалла қўшиб берилди.

Вилоят шароитида ғалла учун ажратилган майдонларни сифатли тайёрлаш, уруғликни октябрнинг охири ва ноябрнинг бошларида экиб олиш энг мақбул муддат эканлигига деҳқонлар кейинги йиллар тажрибасидан ишонч ҳосил қилдилар. Шу боис ҳар йили кузда ғалла майсаларининг яхши ривожланиб, қишга қалин туплаган ҳолда киришига эришилмоқда. Натижада ғалла қишдан соғлом чиқиб, кўчатлар бут бўлиб, эрта бошоқламоқда.

Ғалла агротехникаси ҳақида гап кетганда, шуни ҳам таъкидлаш жоизки, вилоятимиз деҳқонлари ғаллани қачон ва неча марта суғоришнинг ҳам ҳаддини олишди. Бунинг ҳам ҳосилдорликка, ҳам доннинг сифатига бевосита таъсири бор. Ғаллакорларимиз ортиқча сув ҳам ва аксинча, экин айни талаб қилган пайтда суғормаслик ҳам зарар эканлигини яхши тушуниб олишди.

(Давоми. Боши 1-бетда).

Қишлоқ хўжалигининг қайси тармоғида бўлмасин, деҳқонларнинг моддий манфаатдорлиги ҳал қилувчи аҳамиятга эга. Аслида бу ислоҳотнинг бош бўғинидир. Шунинг учун ҳам ғаллакорлар рағбат ва ғайрат билан ишлаб, ўз меҳнатларининг пировард натижасидан, албатта, моддий манфаатдор бўлишларини таъминлаш бош мақсадга айланди. Бунга эришишнинг энг тўғри йўли жамоа хўжаликларини ширкатларга айлантириш, уларда ишни оила пудрати асосида ташкил этиб, барча сарф-харажатлар ва даромадлар ҳисоб-китобини чек дафтарчалари орқали олиб бориш, айнан, ғаллачиликда қўл келиши ўз исботини топди. Бугунги кунга келиб, вилоятдаги мавжуд барча жамоа хўжаликлари ширкатларга айлантирилди, ҳамма соҳаларда ижара ва оила пудрати, чек усули жорий этилди. Натижада ҳар бир ғаллакор ўзига шартнома билан ажратиб берилган ернинг, эккан ғалласи ва олажак ҳосилнинг ҳақиқий эгаси ўзи эканлигини ҳис қилибгина қолмай, амалда кўра бошлади.

Эндиликда бутун вилоят бўйича етиштирилган ғалланинг шартномада белгиланганидан ортиқчаси тўлалигича пудратчининг ўзига қолаяпти. Демак, ҳосилдорлик қанча юқори бўлса, пудратчининг даромади ҳам шунчалик мўмай бўлади. Буни амалда кўраётган ғаллакор хўжалик бошқаруви билан тузилган шартномани қонун билиб, ўз ҳақ-ҳуқуқини таниб, иш юритмоқда. Ғалласига тегишли ўғит, гербицид ва бошқа зарур воситаларни шартнома бўйича талаб қилиб олиб, ҳосилдорликни ошириш пайида бўлмоқда. Маълумки, ғалла экила бошланган дастлабки йилларда деярли ҳамма майдонларни ўт босиб кетиб, биринчидан, бу ҳосил чўғига таъсир қилса, иккинчидан, комбайнларнинг унумсиз ишлашига сабаб бўларди. Энди эса, пудратчилар бунга асло йўл қўймаяптилар. Шу йўл билан ўрим-йиғимда далабункер-қабул пункти конвейер усули тўла амал қила бошлади.

Дарвоқе, бу йил ўрим-йиғим ишлари бошиданоқ ҳар жиҳатдан пухта ташкил этилгани бутун мавсум тақдирининг муваффақиятли ҳал этилишини таъминлади. Ўримга сафарбар этиш учун жами 476 та комбайн, шу жумладан 183 та «Кейс» мавсумга тайёрланди. Уларнинг узлуксиз ва юксак унум билан ишлашлари учун 27та таъмирлов гуруҳи тузилди. Комбайн ва транспорт воситаларига техник хизмат кўрсатиш бевосита ғаллазорларга кўчирилди. Ўрим-йиғим иштирокчилари учун далаларда барча зарур шарт-шароитлар яратиб берилди, керак жойларда кўчма дала шийпонлари ташкил этилди. Комбайнлар фақат ғалла обдон пишиб етилган майдонларга туширилди. Бу ҳам умумий хирмоннинг баракали ва доннинг сифатли бўлишини таъминламоқда.

Бугун вилоят ғаллакорлари эришган катта муваффақият тўғрисида гап борар экан, 2002 йилги ютуқнинг алоҳида салмоққа ва аҳамиятга эга эканлигини таъкидлаб ўтиш керак. Чунки, бу йил табиат ҳам деҳқонларимизни яна бир бор синовдан ўтказди. Эътибор беринг: бу йил баҳорда Тошкент вилояти ҳудудида кўп йиллик ўртача меъёрдагидан 1,5-2,7 баравар ортиқ ёғингарчилик юз берди. Бу далаларда ортиқча намлик кўпайиб, занг касалининг хуруж қилиши хавфи кучайди. Бегона ўтлар авж олди. Бироқ, раҳбар ва мутахассислар, айниқса, пудратчиларнинг ўзлари елиб-югуриб, бу хавфнинг олдини олиш чораларини кўрдилар. Афсуски, шунга қарамай, айрим майдонларда етила бошлаган ғалла ётиб қолди. Бунинг устига қарийб 10 минг гектар майдонда пишиб турган ғаллани дўл уриб, ҳосилнинг 30-35 фоизини тўкиб юборди. Оқибатда Бўка ва Пскент туманидаги айрим хўжаликлар бундан каттагина жабр кўрди. Буларнинг ҳаммаси ўрим-йиғимни ҳам бошқа вилоятларга нисбатан кечроқ бошлашга сабаб бўлди.

Бу йил ана шундай қийинчиликларни оқилона бартараф этган вилоятимиз ғаллакорлари 127 минг гектар майдонда мўлжалланганидан анча ортиқ ҳосил етиштиришга муваффақ бўлдилар. Бу юқорида таъкидлаганимиздек, ислоҳотларнинг самараси рўёбга чиқаётгани, ширкат, оилавий пудрат ва чек усулларининг рисоладагидек ишлай бошлагани, меъёрий ҳужжатлар, жумладан, шартномаларнинг кучга кираётгани, деҳқонларнинг ҳақ-ҳуқуқлари ортиб, ишончлари кучайиб, истиқболга катта умид билан интилаётганликларининг ҳосиласидир.

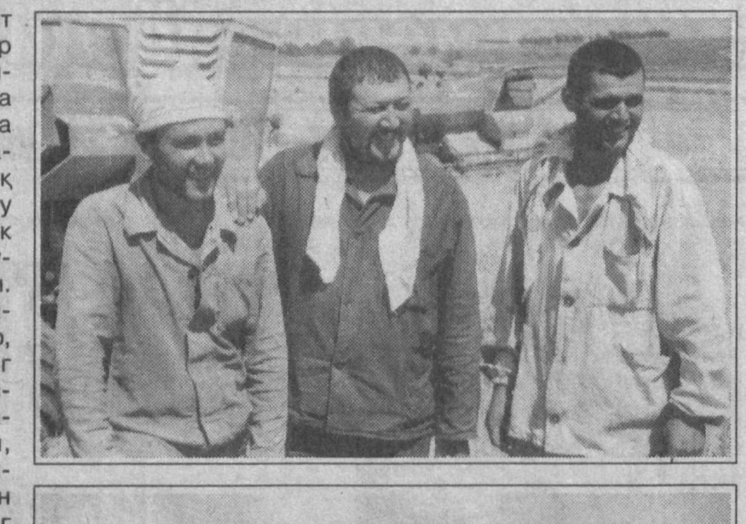

СУРАТЛАРДА: (юқорида) Паркент туманидаги «Гулбоғ» хўжалигининг асосий ғалласини ўриб берган илғор комбайнчилар Д. Исмағулов, М. Дадаматов ва Ҳ. Маҳкамов; Юқоричирчиқ туманидаги «Бирлик» хўжалиги бош пудратчиси У. Жунусбеков комбайнчи О.Назарқулов билан ўримни бошлаш олдидан маслаҳатлашмоқда.

Еркибой БОТИРОВ олган суратлар.

Давлатга дон топшириш режаси ортиғи билан адо этилган бўлсада, вилоятимиз далаларида ўрим-йиғим қизғин давом этмоқда. Эндиги мақсад ғаллазорлардаги қолган ҳосилни ҳам тезроқ саранжомлаб олиб, бўшаган ерларни келгуси йил ҳосилига сифатли тайёрлашга киришишдан иборатдир.

Абдусамад ЙЎЛДОШЕВ,
«Тошкент ҳақиқати»нинг махсус мухбири.

ҲАММА ГАП САРА УРУҒДА

Ишнинг кўзини билган деҳқон ҳамиша, ҳар қандай шароитда ҳам унумли меҳнат қилади. Тошкент туманидаги «Тошкент» ширкат хўжалиги ғаллакорлари ҳақида бундай гапларни бемалол айтиш мумкин.

Улар бу йил 300 гектар майдонда ғалла етиштирдилар ва ўрим-йиғимни туманда биринчилардан бўлиб бошлаб, ҳар йилдагидек, режани барвақт уддаладилар, 610 тонна ўрнига салкам 700 тонна дон сотдилар. 300 тонна уруғлик жамғармоқдалар.

Ҳар гектаридан олинган ҳосил 45 центнерни ташкил этмоқда.

— Биз эришган ютуқда ҳеч қандай сир йўқ, — дейди ширкат хўжалиги раиси Маҳамаджон Усмонов. — Ғаллакорларимиз ўз бурчларини, зиммаларига юклатилган вазифани сидқидилдан бажардилар, холос. Ерлар ўз вақтида ва сифатли тайёрланди. Озуқа тўлиқ берилди. Қисқаси, парвариш ишлари рисоладагидек амалга оширилди. Шунинг учун ҳам ҳосил мўл бўлди. Энг муҳими биз нав танлашга алоҳида эътибор бердик. Мана, икки йилдирки, «Ғайрат» навини экаяпмиз. Бу навнинг афзаллиги шундаки, у табиий офатларга чидамли.

Бу йил озмунча ёғингарчилик, жала бўлмади. Лекин 300 гектар майдонда бирон туп ғалла ҳам ётиб қолмади.

Ўримга техникани пухта шай қилган ҳолда киришилди. 3 та «Дон» ва битта «Енисей» комбайни 22 июнда далага чиқарилган эди. Улардан ғоятда самарали фойдаландилар. Бир кунда ўрта ҳисобда 40 гектар майдондаги ғалла ўриб-янчилди. Шундай қилиб беш кунда ўрим-йиғим ниҳоясига етказилди.

Ҳозирги кунда ғалладан бўшаган майдонлар пешмапеш ҳайдалиб, кузги экинга тайёрланмоқда. Пудратчилар бу майдонларга ўзлари хоҳлаган экинларини экиб оладилар.

Носир РИХСИЕВ.

ҒОЛИБЛАР ШИЙПОНИДА

Вилоятимизда ғалла ўрими оммавий суратда олиб борилаётган паллада ғаллакорларга, механизаторларга маданий хизматни юқори савияда ташкил этиш мақсадида вилоят хокимлиги Маданият ишлари бошқармаси ташаббуси билан тарғибот-ташвиқот гуруҳи ташкил этилган эди.

Ижодий жамоа вилоятимизнинг бир қатор туманлари ғаллакорлари хузурида бўлиб, маданий-маърифий чиқишларини давом эттирмоқда.

Ана шундай учрашувлардан бири, Пскент туманидаги Охунбобоев номли ширкат хўжалиги дала шийпонида ҳам бўлиб ўтди. Шу куни ғаллакорлар Маданият ишлари бошқармаси академик ва халқ бадиий жамоалари дирекциясининг «Шалола» ашула ва рақс дастаси хонандалари, созандалари ва раққосалари ижросидаги қўшиқ ва рақсларни мириқиб томоша қилишди.

— Хўжалигимиз ғаллакорлари нафақат туманда, ҳатто вилоятда биринчилардан бўлиб, беш иш кунида ғалла топшириш давлат режасини шараф билан уддаладилар, — дейди Охунбобоев номли ширкат хўжалиги бошқаруви раиси Облоёр Абдураҳмонов. — Бундай учрашувлар эса, ҳамиша меҳнаткашларимизга катта маънавий озуқа беради.

Ашула ва рақс дастаси хонандалари Дилбар Назирова, Саодат Туронова ҳамда Шерзод Туроновлар ижросидаги қўшиқлар янграганда Юлдуз Алимбоева, Гулнора Ниёзова сингари раққосалар хиром этганда пскентлик ғаллакорлар ва пахтакорлар ҳам уларга қўшилиб кетдилар.

Ижодий гуруҳнинг вилоят бўйлаб сафарлари давом этмоқда.

Шавкат ҚУЛИБОЕВ,
«Тошкент ҳақиқати» махсус мухбири.

ПАРКЕНТ:

МАРРА 9 КУНДА

Тоғли минтақада ғалла экиб, юқори ҳосил етиштиришнинг ўзи бўлмайди. Бунинг учун деҳқондан катта маҳорат, тажриба, ғайрат, шижоат талаб этилади. Аммо бу йил паркентликлар ҳақиқатан ҳам ишни қойил қилишди. 8475 гектар ғалла майдонларида сифатли ҳосил етиштирилди. Барча техника ва бошқа зарур воситалар ишга шай қилинган ҳолда, ўрим-йиғимга киришилди. Оқибатда 2994 гектар майдоннинг ўзидан (эътибор беринг, ҳали 5480 гектар ҳосил турибди) ўриб олинган ғалла ҳисобигаёқ тўққиз иш кунида режа муваффақиятли бажарилди. 10030 тонна ўрнига 10050 тонна дон топширилди. Ҳосилдорлик ҳам ғоятда юқори бўляпти. Сувли ерларнинг ҳар гектаридан ўртача 56 центнер, лалми ерлардан эса 20 центнердан ошириб хирмон кўтарилди. Режанинг бажарилишига «Гулбоғ», «Бойқозон», «Навбаҳор», «Бўстон», «Намданак» хўжаликлари катта ҳисса қўшдилар.

«БОЙҚОЗОН»НИНГ ЯНГИ РЕКОРДИ

Бу хўжалик ғаллакорлари фидокорона меҳнати, бой иш тажрибалари ҳақида кўп ёзилди. Ишни қойил қилиб қўйгандан кейин мамнун бўлмай, тан бермай иложингиз йўқ. Шунинг учун ҳам «Бойқозон»ликларнинг бу йилги зафарлари ҳақида яна гапиришга, илиқ сўзлар айтишга ҳақлимиз. Ахир катта бир хўжалик давлатга ғалла сотиш режасини бор-йўғи уч кунда дўндириб қўйди.

Ҳар гектар ердан нақд 72 центнердан ҳосил олди. Лекин, табиийки, бундай ютуққа эришишнинг ўзи бўлмади. Энг муҳими «Бойқозон»ликлар бу йил ҳам ўзларининг ҳар бир ишнинг омади ўз вақтида, сифатли бажарилишида деб айтгувчи анъаналарга содиқ қолдилар. Хирмон тўлиб дон тўкилгунгача бўлган ишларнинг жараёни қандай ўтганлиги, ташвишлари ҳар кимга ҳам аён эмас. Аслида бу ғалаба замирида пешонага тушган ажинларнинг изи бор. «Бойқозон»ликлар уч иш кунида давлатга 800 тонна дон сотиб режани адо этганликларини айтдик, лекин улар ўз зиммаларидаги яна бир муҳим вазифани — 325 тонна уруғлик дон сотиш вазифасини ҳам бажариш арафасида турибдилар.

Хўжаликда 630 гектар ерга ғалла уруғи сепилган бўлса, шундан 200 гектари сувли ер ҳисобланади. Бу майдонларнинг ҳосилдорлиги 72 центнерни ташкил этяпти. Лалми ерлар ҳосилдорлиги эса, 20 центнердан ошмоқда. Бу ғоятда юқори кўрсаткич.

Хўжалик раҳбари Тоҳир Холтоев ютуқлар ҳақида ортиқча гапиришни хуш кўрмайди. «Ҳамма ишни деҳқонлар, комбайнчилар қилишяпти», дейди.

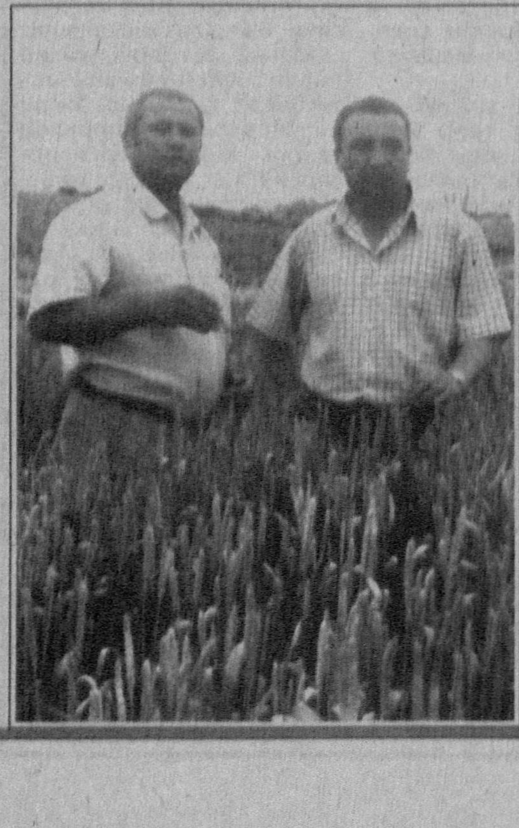

– Аввалги йиллари, – деб айтишди комбайнчилар, – иш ҳақи учун ўрилган гектар мезон қилиб олинарди. Бу йил эса, бошқача йўл тутдилар. Ўрилган ҳар бир тонна ғалла учун 5 килограммдан буғдой бериш белгиланди. Агар мавжуд майдондан 70 центнердан ҳосил олиш режалаштирилган бўлса, бу миқдордаги донни топширган ғаллакорга яна ҳар бир тонна ғалла учун 2,5 килограммдан буғдой қўшилади. Бу дегани режа бажарилса, 1 тонна ғалла учун 7,5 килограммдан буғдой олинади. Ахир бир кунда 20-30 тоннадан дон ўрилишини ҳисобга олсак, қўшимча олинган ҳосил қанчалик салмоқли бўлишини ўзингиз ҳисоблаб олаверинг.

Ҳозирча бу ерда мавжуд ғаллазорларнинг учдан бир қисмидан олинган ҳосил ҳисобига режа бажарилди. Умуман бу йилги мавсумда 3000 тонна дон ўриб-йиғиб олиш режалаштириляпти. Табиийки ҳосилдорлик ҳам шунга яраша бўлади.

«Бойқозон»ликларнинг дастлабки ғалабалари ҳақида гапларимизни хамир учидан патир деб ҳисоблайсиз. Ғалвир сувдан кўтарилгач, тугал якунга қараб уларнинг тажрибаларига яна қайтамиз.

Ўз мухбиримиз.

СУРАТЛАРДА: (юқорида) гектаридан 85 центнердан ҳосил олган пудратчи Саидикром Ҳодихўжаев, раис Тоҳир Холтоев ва бош ҳосилот Сабриддин Орзиевлар ғаллазорда.

Еркибой БОТИРОВ ва Зиёвиддин ХОЛИҚОВ олган суратлар.

МЕҲНАТ ВА МАНФААТДОРЛИК

Омонгелди аканинг елкасидан тоғ ағдарилиб, енгил нафас олгандай бўлди. Ҳазилакам иш эмас эди. Мухбирлар тили билан айтганда, катта довондан ошди.

Барча ғалла ҳосилини нес-нобуд қилмай, топшириб олди. Энди далалардаги буғдой сомонини йиғиштириб олса бўлгани. 10 гектар майдонга ғалла экди. Қилган меҳнатлари баракали бўлди. Экини кутилгандан ҳам зиёд ҳосил тўкди. Ҳосилдорлик ўртача 75 центнерга тўғри келди.

Ширкат хўжалиги билан тузилган шартномага кўра гектар бошига 40 центнердан хирмон кўтариб, жами 40 тонна ҳосил етиштириш кўзда тутилган эди. Бунинг учун хўжалик тўлайдиган маблағ алоҳида. Уни ҳозирча ҳисобга киритмаса бўлади. Сомонга ҳам харидор бор, пуллаб корига яратади. Энг муҳими шартномада кўзда тутилганидан ортиқча олинган ҳосил учун бериладиган даромад. У 35 тоннани ташкил этяпти. Парваришда, ўрим-йиғимда кўрсатилган турли хизматлар учун бу буғдойнинг 30 фоизи сарфланади. Қолган 25 тонна атрофидаги буғдой нақд ўзиники.

Ширкат бошқаруви раиси Ефрем Николаевич Ким бир сўзли одам. Кеча сўнгги ҳосилни топшираётганида гапнинг бўладиганини айтди:

— Омонгелди ака, хоҳланг 25 тонна буғдойни уйингизга тушириб олинг, хоҳланг келишилган нархда хўжаликка сотинг. Рози бўлсангиз, хўжалик ғазнасидан нақд 2,5 миллион сўмни санаб беришади.

Пудратчи етиштирган буғдойининг ҳам ярмини, раис таклиф қилган пулнинг ҳам ярмини олишни ўзича мўлжаллаб қўйди.

Юқоричирчиқ туманидаги «Ийк ота» ширкат хўжалигида Омонгелди Тожибоев каби пудратчилар жуда кўп. Манас Ўролов, Яхшибой Анорбоевлар шулар жумласидан. Улар ҳам ҳосилдорликни 70 центнердан ошириб юборишди.

Бу йил хўжаликда ғалла учун мўлжалланган 958 гектар майдон 204 пудратчига бўлиб берилди. Пудратчилар билан тузилган шартномада қилинадиган меҳнат ва манфаатдорлик аниқ кўрсатилди. Шу боисдан ҳам ҳосил чўғи юқори бўлди.

Шартномавий режа бажарилиб, хирмонга 3 минг тоннадан ортиқ ғалла тўкилганида 350 гектар майдонга ўроқ тушмаган эди. Ҳосилдорлик эса, ўртача 55 центнерни ташкил этди.

Ғайрат ШЕРАЛИЕВ,
талаба.

САЙЁР ТАДБИРЛАР ДАВОМ ЭТМОҚДА

Вилоят «Маънавият ва маърифат» маркази ҳамда Низомий номидаги Тошкент Давлат Педагогика университети ўқитувчилари вилоятимизнинг бир қатор туманлари ғаллакорлари хузурида бўлиб, «Истиқлол неъматлари» мавзуида қизиқарли учрашувлар ўтказдилар.

Оққўрғон туманидаги «Маданият» ва «Ўзбекистон», Тошкент туманининг Алишер Навоий номли ширкат хўжаликларида бўлиб ўтган ана шундай учрашувларда иштирок этган ғаллакорлар, фермерлар, пудратчилар мустақиллик йилларида олиб борилаётган иқтисодий ислоҳотларнинг моҳияти, бу борада эришилаётган муваффақиятлар ҳақида фикр алмашдилар.

Ўз мухбиримиз.

ҲЕЧ КИМ МАҲТАЛ БЎЛМАДИ

Чилла қуёши борлиқни қиздираётган айни кунларда ҳамма жойда бўлгани каби Чиноз тумани ғаллазорларида ҳам иш авжида. Ғалла ўраётган комбайнлар гувиллаши бир зум бўлсада тинмайди. Дон ортилган машиналар бирин-кетин қабул пункти томон йўл олади.

Маълумки, туман хўжаликларида етиштирилаётган ғалланинг асосий қисми «Чиноздон» акциядорлик жамияти омборларига қабул қилинади ва қайта ишланади. Мазкур жамиятда ҳам бу йилги мавсумни муваффақиятли ўтказиш учун пухта тайёргарлик кўрилди. Ғалла қабул қилиш майдони, тозалаш тузилмалари таъмирланди. Шунинг учун ўрим-йиғим даврида дон қабул қилиш ишлари ўз маромида олиб борилишига эришилмоқда.

– Бу йил 16 минг 600 тонна дон қабул қилишни режалаштирган бўлсак, ҳозиргача 15 минг тоннадан зиёдроқ сара дон омборларга жойланди, – дейди жамият раиси Миржалол Ғуломов. – Меҳнаткашларимизнинг унумли ишлаб кўнгилли дам олишлари учун барча зарур шарт-шароитлар яратилган.

Кези келганда шуни таъкидлаб ўтиш жоизки, жамият негизида ташкил этилган Ўзбекистон-Туркия «Ёқут» қўшма корхонасида ҳам иш қизғин бормоқда. Илғор чет эл технологияси билан жиҳозланган мазкур корхона бир кунда 50 тоннадан кўпроқ маҳсулот ишлаб чиқариш қувватига эга. Жорий йилнинг ўтган ойлари мобайнида корхонада 194 миллион 379 минг сўмлик маҳсулот тайёрланди ва 1928 тонна сифатли ун истеъмолчиларга етказиб берилди. Корхона жамоаси айни кунларда ишлаб чиқариш қувватини янада ошириб, қўшимча иш ўринларини ташкил этиш ҳаракатида.

Акбар АЛЛАМУРОДОВ,
«Тошкент ҳақиқати» мухбири.

Таҳририятдан: Кеча хушхабар олдик. Чинозлик ғаллакорлар ҳам маррага етдилар. Давлат омборларига 17 минг тоннадан ортиқ дон етказиб берилди.

СУРАТЛАРДА: 1. Лабаратория мудири Алишер Файзуллаев ва технолог Гулбаҳор Мамадалиева дон сифатини назорат қилмоқда; 2. Дон қабул қилиш пайти; 3. Туман ғалла штаби бошлиғи муовини Баҳодир Йўлдошев, бош муҳандис Равшан Хонхўжаев ҳамда ишчи Бобур Зияматовлар.

Асосий қонунимизни ўрганамиз

ҚОМУСИМИЗ – БАХТИМИЗ

57-модда. Конституциявий тузумни зўрлик билан ўзгартиришни мақсад қилиб қўювчи, республиканинг суверенитети, яхлитлиги ва хавфсизлигига, фуқароларнинг конституциявий ҳуқуқ ва эркинликларига қарши чиқувчи, урушни, ижтимоий, миллий, ирқий ва диний адоватни тарғиб қилувчи, халқнинг соғлиғи ва маънавиятига тажовуз қилувчи, шунингдек, ҳарбийлаштирилган бирлашмаларнинг, миллий ва диний руҳдаги сиёсий партияларнинг ҳамда жамоат бирлашмаларининг тузилиши ва фаолияти тақиқланади.

Махфий жамиятлар ва уюшмалар тузиш тақиқланади. Ўзбекистон Республикаси демократик давлат сифатида ўзининг қонун яратувчилик фаолиятида халқаро ҳуқуқ меёрлари ва халқаро келишувларга таянади, жумладан, Конституциянинг шарҳланаётган моддаси «Фуқаролик ва сиёсий ҳуқуқлар тўғрисида»ги халқаро пактнинг асосий қоидаларидан келиб чиқади; чунки унда белгиланишича:

биринчидан, урушни ҳар қандай тарзда тарғиб қилиш қонун билан тақиқланиши керак;

иккинчидан, камситишга, адоватга ёки зўравонликка ундовчи миллий, диний ва ирқий нафрат руҳидаги ҳар қандай ҳаракат қонун йўли билан тақиқланган бўлиши лозим (20-модда).

Конституциянинг 57-моддасининг мазмунини бойитиб, «Ўзбекистон Республикасида жамоат бирлашмалари тўғрисида»ги қонунда бизнинг жамиятимизга зид бўлган жамоат бирлашмаларининг рўйхати аниқ кўрсатилган.

Бу ташкилотларнинг фаолияти:

биринчидан, умумбашарий гуманистик қадриятларни бузишга;

иккинчидан, Ўзбекистон Республикаси ва Қорақалпоғистон Республикаси ҳудудий бирлигини бузишга;

учинчидан, Ўзбекистон халқлари маънавиятини емиришга;

тўртинчидан, жамиятни парчалашга;

бешинчидан, қонуний ва демократик йўл билан шакллантирилган жамият органларига куч билан тазйиқ ўтказишга йўналтирилган.

Ўзбекистон Республикаси қонунчилиги ёшлар сиёсатини ҳаётга татбиқ қила бориб, фаолияти:

биринчидан, ёшлар тарбиясида ахлоқий негизларнинг бузилишини;

иккинчидан, зўравонлик ва шафқатсизликни;

учинчидан, оилада, меҳнат ва ўқув жамоаларида, яшаш жойида шахс қадрини камситишни келтириб чиқарадиган жамоат бирлашмаларини ташкил этишни тақиқлайди.

Ўзбекистон Республикаси демократик ҳуқуқий давлатни шакллантириш тамойилларини ҳаётга жорий эта бориб, қонунчилик даражасида қуйидаги:

а) конституциявий тузумни зўрлик билан ўзгартиришни мақсад қилиб қўювчи;

б) миллатчилик характерига эга бўлган;

в) миллий ва диний мансубликка асосланиб шакллантирилаётган;

г) ижтимоий, миллий, ирқий ва диний адоватни тарғиб қилувчи партияларни тузишни ман қилади.

Ўзбекистон Республикаси фуқароларининг ҳуқуқ ва эркинликларини таъминлаш мақсадида махфий жамиятлар ва уюшмалар ҳамда ҳарбийлаштирилган бирлашмалар тузишни тақиқлаш учун республикамизда барча тегишли чора-тадбирлар кўрилмоқда. Чунки, бундай бирлашмалар давлат ва жамиятга қарши мақсадларни кўзлаб фаолият юргизиши мумкин. Уларнинг хатти-ҳаракатларига қарши қонуний чоралар қўлланилмоқда. Мамлакатимиздаги амалдаги қонунчиликка кўра бундай жамият ва уюшмаларни тузганликда айбдор бўлган шахсларга нисбатан уларни жиноий жавобгарликка тортиш даражасигача бўлган жазо чораларини қўллаш кўзда тутилган. Бу БМТнинг 1948 йил 10 декабрдаги инсон ҳуқуқлари умумжаҳон декларацияси талабларига мос келади.

Эргаш САЙИТОВ,
Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлиги бошқарма бошлиғининг ўринбосари, 3-даражали адлия маслаҳатчиси.

Ёшлар келажагимиз

Ватанни севмоқ иймондандир, деб ёзилган муқаддас китобларда. Дарҳақиқат, Ватанни қадрламоқ, уни ҳимоя қилмоқ, шу юрт фарзандиман, дейиш ҳар бир инсон учун ҳам қарз, ҳам фарз. Чунки у битта бўлади. Тақдиримизга такрор ва такрор шукроналар айтишимиз керак, бизнинг уйимиз, саждагоҳимиз азиз Ўзбекистондир!

ХАЙРЛИ ТАШАББУС

Яқинда «Ватанпарвар» МК Тошкент вилоят кенгаши, Мудофаа ишлари бошқармаси, давлат муассасалари ва жамоат хизмати ходимлари касаба уюшмаси вилоят қўмитаси, халқ таълими бошқармаси, касб-ҳунар таълими бошқармаси, жисмоний тарбия ва спорт қўмитаси, «Маънавият ва маърифат» маркази, «Нуроний», «Маҳалла» жамғармалари, «Камолот» ёшлар ижтимоий ҳаракати вилоят бўлимлари ҳамда маданият ишлари бошқармаси ўртасида ўзаро ҳамкорлик шартномаси имзоланди.

Шуни таъкидлаш жоиз, бу ташаббус «Ватанпарвар» ташкилоти раҳбарияти саъй-ҳаракати билан амалга ошди. Бундан кўзланган мақсад, вилоятимиз аҳолисини, айниқса, ёшларни ҳарбий ватанпарварлик ва мустақил давлатимизга садоқат руҳида тарбиялаш кўлами ишларини ҳозирги давр талаби асосида ташкил этиш, зарур режа ва тадбирлар белгилаб, уларнинг амалда бажарилишини таъминлашдир.

Маълумки, Ўзбекистон мустақилликка эришгач, ёш авлодни соғлом ва бақувват вояга етказишга жиддий эътибор берилляпти. Бу борада давлат дастурлари қабул қилинди. Мазкур шартномада ҳам ушбу вазифа ўз ифодасини топган. Жумладан, спортнинг техник ва амалий турларининг моҳияти ва аҳамиятини мунтазам тушунтириб бориш алоҳида банддан жой олган. Ҳужжатда шунингдек, жойларда бошланғич «Ватанпарвар» ташкилотларини очиб, спорт тўгараклари ва ўқув курслари ташкил этиш белгиланди. Тасдиқланган тадбир асосида спортнинг бир қанча турлари бўйича туман, шаҳар, вилоят миқёсида мусобақалар ўтказилади.

Ҳаммамизга яхши аён, йигит-қизлар қалбида Ватанга муҳаббат ҳиссини сингдиришда кўпни кўрган кекса авлоднинг ҳикоялари, ўгитлари катта аҳамиятга эга. Режа асосида «Ватанпарвар» бошланғич ташкилотларида тегишли идоралар билан ҳамкорликда фахрийлар, олимлар, турли соҳа мутахассислари иштирокида учрашувлар уюштириш ҳам мақсадга мувофиқдир. Шуни инобатга олиб ўқув муассасалари ўқувчи, талаба, курсантлар, хизматчилар ҳузурида белгиланган муддатда маърузачиларнинг чиқишини таъминлаш ҳам юқоридаги вилоят ташкилотлари томонидан келишиб олинди.

Амалга оширилажак ибратли ишлардан яна бири «Ватанпарвар» ташкилоти низомига кўра ишлаб топилган маблағлар ёшларни ватанпарварлик руҳида тарбиялашга, уларни ҳарбий хизматга тайёрлашга ҳамда спортнинг техник турларини ривожлантиришга сарфланади.

Ёшларга тўғри йўл кўрсатиш, улар ҳаётда адашмасликлари учун қўлдан келган ёрдамни бериш катталарнинг бурчи. Шуни назарда тутиб ҳар бир туман, шаҳардан тарбияси оғир ёшларнинг бир-икки нафарини оталиққа олиш вазифаси ҳам шартномада алоҳида бандда қайд этилган.

Хулоса қилиб айтганда, ташаббус қўллаб қувватланди. У расмий ҳужжат мақомини олди. Энди ҳамма гап ундаги бандларнинг бекаму кўст бажарилишида. Эътиқодли, Ўзбекистонга содиқ ёшларни тарбиялашни мақсад қилган эканмиз ҳар биримиз астойдил иш олиб боришимиз лозим.

Р. МУҲАМЕДОВ.

Кичик ва ўрта бизнес – иқтисодиётимиз келажаги

ИМТИЁЗЛИ КРЕДИТЛАР

Пскентда унинг соҳиблари тадбиркорлар бўлишмоқда

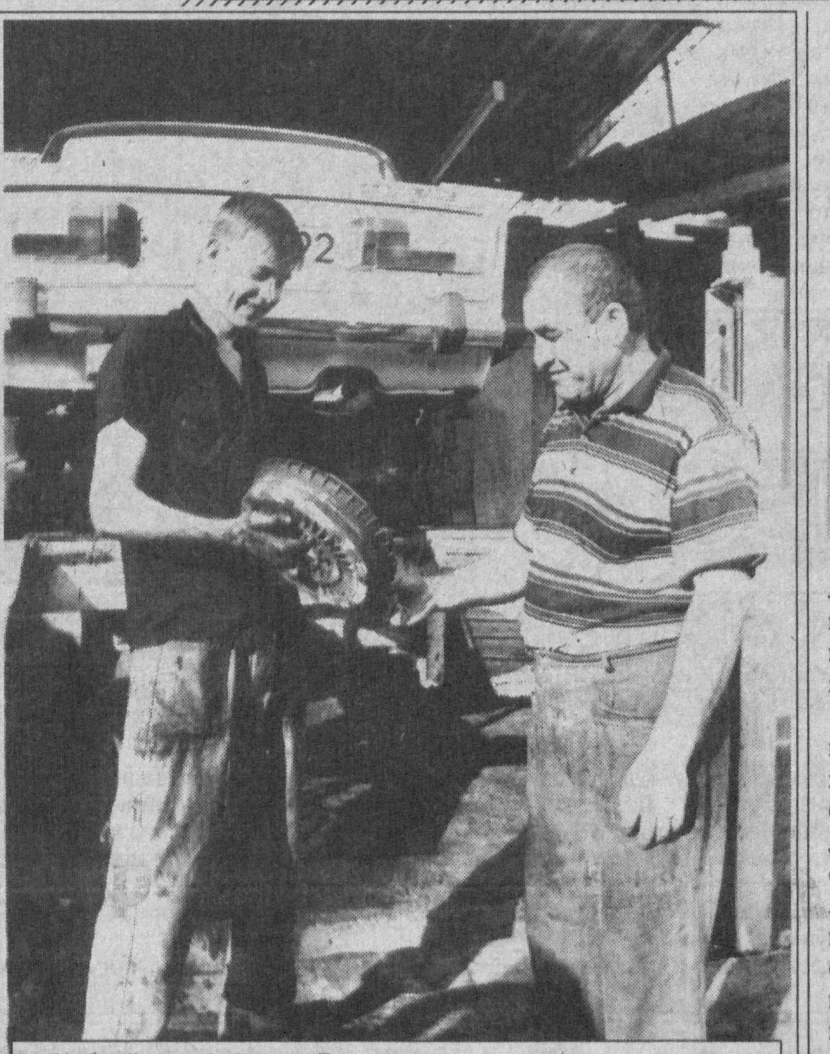

Қибрай туманидаги «Боситҳожиота» масъулияти чекланган жамият аҳолига турли хил хизмат кўрсатишга ихтисослашган. Унинг таркибида кийим-кечакларни кимёвий тозалаш, кир ювиш, автомобилларга техник хизмат кўрсатиш бўлимлари, чойхона-ошхона мажмуи фаолият кўрсатмоқда.

СУРАТДА: жамиятнинг енгил автомобилларга хизмат кўрсатиш цехи устаси Абдумалик Ғаниев ўз шогирди Сергей Осипов билан иш устида.

Даврон АҲМАД олган сурат.

«Пахтабанк»нинг Пскент бўлими туманда хусусий тадбиркорликнинг ривожланишига салмоқли ҳисса қўшмоқда. Ундан кредит олиб, ишлаб чиқариш ва хизматни йўлга қўяётган ишбилармонлар сони кўпаймоқда. Айни кунларда унинг мижозлари 347тага етди. Уларнинг 212таси кичик ва ўрта бизнес субъектларидир.

Бўлимда фермер ва деҳқон хўжаликлари ҳамда кичик ва ўрта бизнес тузилмаларига биргина 2001 йилда 46 миллион 300 минг сўмдан зиёд кредит ажратилди.

Чунончи, туманда ташкил этилган Мирзаали Холжигитов фермер хўжалиги энг кам фоизли кредит билан таъминланди. Бир йил муддатга берилган бир ярим миллион сўм банк маблағини фермер ўз хўжалигида бошланғич сармоя сифатида ишлатди ва уни вақтида фоизлари билан қайтариб берди. Яна учта кичик ва ўрта бизнес субъектларига ана шундай имтиёзли қарз бериш режалаштирилмоқда.

— Хусусий тадбиркорликни молиявий қўллаб-қувватлашга, уларнинг ишлари юришиб кетишига ёрдам бераётганимиздан мамнунмиз, — дейди банк кредитлаш бўлими мутахассиси Шерзод Ҳайдаров. — Жорий йилда бундай иш ҳажми янада кўпаяди. Ўтган ойлар мобайнида 13 та кичик ва ўрта бизнес корхонаси ҳамда фермерларга умумий миқдори 21,3 миллион сўм бўлган микрокредит ажратдик. Бу маблағлардан турли мақсадларда фойдаланишмоқда. Тадбиркорлар кредит ҳисобига чорва моллари, техника, уруғлик, эҳтиёт қисмлар сотиб олишмоқда ва шу орқали ишлаб чиқаришни йўлга қўйиб, ривожлантиришаяпти. Энг асосийси кичик ва ўрта бизнесга ажратилаётган имтиёзли кредитлар тадбиркорларнинг «Бизнес-режа»ларига мувофиқ самарали ишлатилмоқда ва фоизлари ўз вақтида қайтарилмоқда. Бундай маблағлар туман иқтисодиётининг ўсишига ва янги-янги иш ўринларининг яратилишига олиб келди.

Акбар АЛЛАМУРОДОВ.

Ғўзапоядан тайёрланган ва иссиқлик хусусиятлари билан юқори сифатли кўмирдан қолишмайдиган ёқилғи брикетларини ўзбекистонлик мутахассислар тайёрлашди.

Ғўзапоядан ёқилғи

Янги ёқилғининг имкониятларини нафақат очиқ ҳавода турли таомларни пиширишда, балки биноларни иситишда ҳам синаб кўришди. Ғўзапоя брикетлари имкониятлари кутилганидан аъло бўлиб чиқди. Таҳлил шуни кўрсатдики, уларнинг иссиқлик бериши кўмирга тенг – ҳар килограмминики 7000 килокалориягача борада.

Олимлар брикетлар ишлаб чиқариш сирларини очишмаяпти. Бу уларнинг ноу-хауси. Бундай технология ҳозирча дунёнинг ҳеч қаерида йўқ. Бироқ улар ўзларининг ишланмалари мамлакат фойдасига хизмат қилишини жуда исташади.

Мутахассисларнинг ҳисоб-китобларига кўра ғўзапоядан брикетлар ишлаб чиқаришни йўлга қўйиш харажатлари 20 миллион сўмни ташкил этади. Лекин мини-цех фаолиятининг биринчи йилидаёқ даромад харажатни қоплайди.

ЎзА.

ЭҲТИЁТ ҚИСМЛАР КЎПАЯДИ

Ангрендаги «Тоғ-кон ускуналарини таъмирлаш» заводи цехларида ўнлаб турли кончилик асбоб-ускунлари қайта таъмирланмоқда, уларга эҳтиёт қисмлар тайёрланяпти. Беш ойлик топшириқ 101 фоиз атрофида бажарилди, ўсиш суръатида янада юксак натижага эришилмоқда. У ўтган йилнинг шу давридагига қараганда деярли бир ярим баробар ортиқ бўлмоқда. Айни вақтда кончилик саноати талабларини ҳисобга олиб, корхонада ишлаб чиқаришни янгилаш ва кенгайтириш ишлари олиб борилмоқда.

Ўз мухбиримиз.

Маҳалла

ЭШОНГУЗАРЛИКЛАР...

Зангиота тумани Эшонгузар шаҳарчаси фуқаролар йиғинига қарашли «Дўстлик» маҳалласида бугунги кунда кўплаб амалий ишлар қилинмоқда. Маҳаллада 800 га яқин аҳоли истиқомат қилади. Турли миллатга мансуб бу кишиларнинг аксарияти кўп қаватли уйларда яшашади.

— Ҳар бир йиғилиш ва тадбирларда аҳолининг барча қатламлари фаол қатнашиши натижасида тарбиявий ишда муайян ютуқларга эришмоқдамиз, — дейди маҳалла қўмитасининг раиси Рисолат Зияева. — Бунда катта ҳаёт тажрибасига эга бўлган Эрназар Эгамбердиев, Талъатхўжа Хожизодаев, Алишер Сайфуллаев, Акбархўжа Абдуллаев ва бошқаларнинг хизматлари катта. Улар ёшлар ўртасида жиноятчиликнинг олдини олиш мақсадида маҳалла посбонлари билан биргаликда давра суҳбатлари ўтказиб, гиёҳвандликка қарши кураш, ичкиликбозлик, турли оқимларнинг келиб чиқиш сабаблари ва уларнинг иллатлари ҳақида тарбиявий ишлар олиб бормоқдалар. Натижада Рустам Ҳусаинов, Фахриддин Тешабоев, Анвар Худойберганов, Сергей Кукнарёв, Мақсуд Умаров каби ёшлар ҳаётда ўз ўринларини топиб олишди. Уларнинг кўплари олий ўқув юртларига кириб ўқишяпти.

Шу кунгача маҳаллада кўплаб хайрли-амалий ишлар қилинди. Жумладан, серёғин пайтларда анҳорда сув кўпайиб, Навбаҳор кўчасидаги 2-3 хонадонга зиён етказарди. Ҳатто Муяссар Набихўжаева билан Абдурасул Усмоновлар хонадонини сув босди. Маҳалладошлар дарҳол уларга ёрдамга келишди. Тошқин такрорланишининг олдини олиш мақсадида ариқлар қайтадан кавланиб, бетон «либос» кийдирилди. Кўча асфальтланиб, айрим иншоотлар қайта таъмирланди. Бунда туман ҳокимлиги ва «Наврўз» ширкат хўжалигининг ҳиссаси катта бўлди. Тошқиндан зарар кўрган оилаларга моддий ёрдам кўрсатилди, улар маънавий қўллаб-қувватланди. Йўловчиларнинг хавфсизлигини таъминлаш, бахтсиз ҳодисаларнинг олдини олиш мақсадида Тошкент ҳалқа йўлини кесиб ўтиш жойига светофор ўрнатилди.

Туман ҳокимлигининг ташаббуси билан ўтказилган «Соғлом ҳаёт тарзи асослари», «Жароҳатланганда ва бахтсиз ҳодиса рўй бергандаги биринчи ёрдам кўрсатиш қоидалари» каби тадбирлар аҳоли ўртасида катта таассурот қолдирди.

Маҳаллада ўтказилаётган тадбир ва хайрли ишларда «Кэк и К» ва «Фарҳод Оби-Ҳаёт ЛТД» корхоналари раҳбарлари ва бошқа турли ташкилотлар салмоқли ёрдам кўрсатаяпти.

Ҳасанбой САЪДУЛЛАЕВ.

Ўзбекистон Фанлар академиясининг Биорганик кимё институти полифеноллар лабораториясида олиб борилаётган илмий тадқиқотларда маҳаллий хомашёдан янги шифо воситалари яратишга алоҳида эътибор қаратилмоқда.

ЯНГИ ДОРИ-ДАРМОНЛАР ХОМАШЁСИ ЎЗИМИЗДАН

– Бу борадаги изланишлар натижасида кейинги йилларда ўндан зиёд янги дори яратилди, – деди мазкур лаборатория мудири Д. Долимов ЎзА мухбирига. – Қон тўхтатувчи логоден, ультратовуш диагностикасида ишлатиладиган полижел ва кардиожел сингари янги препаратлар шулар жумласидандир.

Пахта чигитидан олинадиган гассипол моддасидан яратилаётган дори воситалари, айниқса, яхши самара беради. Гриппга қарши бир ва уч фоизли суртма, герпес вирусли хасталигини даволашда фойдаланиладиган "Мегасин", саратон ва юрак касалликларига қарши ишлатиладиган "Рутан" ҳамда "Провидин" сингари дори-дармонлар ҳам маҳаллий хомашё асосида ишлаб чиқарилган.

Баҳор ХИДИРОВА,
ЎзА мухбири.

Сўраган эдингиз

Ҳурматли таҳририят!

Бекобод тумани табиати жуда бой ва ранг-баранг бўлиб, унинг ҳудудида қатор ўрмон ва овчилик хўжаликлари мавжудлигидан хабаримиз бор. Шу хўжаликлар ҳақида қисқача бўлса ҳам маълумот беришингизни илтимос қилардик.

Ҳурмат билан Иброҳим Аъзамов, Мутал Муҳамедов ва бошқалар, Олмалиқ шаҳри.

БЕКОБОДДА ШУНДАЙ ХЎЖАЛИКЛАР БОР

Мухбиримиз Бекобод табиатни муҳофаза қилиш минтақавий қўмитаси давлат нозири А.Эшонкулов билан шу ҳақда суҳбатлашди.

– Туман табиати ҳамма вақт жозибали ва мафтункордир, – дейди суҳбатдошимиз. – Унинг ичкарисига кириб борган сари ўзини кўз-кўз қилаверади. Поёнсиз ўрмонлари, дарёси ва унинг ирмоқлари, кўллари, инсон қўли билан яратилган чексиз ихотазорлари ақлингни шоширади, кўрган сари кўргинг келаверади, баҳри-дилинг очилаверади. Бу ҳудудда ўрмон ва овчилик хўжаликларининг барпо этилиши ҳам шундандир. Улар, аввало, табиатни муҳофаза қилиш, унинг бойликларини кўпайтиришга хизмат қилмоқда. Давлат бунинг учун зарур ҳажмдаги маблағни йилма-йил ажратиб келаяпти. Ўрмон хўжаликлари янги дарахтзорлар барпо этишяпти. Овчилик хўжаликларида эса, мавжуд жониворлар ва паррандаларни сақлаб қолиш, кўпайтириш ҳамда шу йўл билан уларни келгуси авлодларга етказиш учун барча имкониятлар ишга солиняпти.

Биргина Бекобод ўрмон хўжалигида ўтган йили амалга оширилган хайрли ишлар ҳажмини мисол тариқасида келтириш мумкин. Унинг ҳудуди бир йилда яна йигирма беш гектарга кенгайтирилди, яъни шунча майдонга турли хил манзарали ва мевали дарахтлар кўчатлари экилди. Юзларча минг туп дарахт ва гул кўчатлари республикамизнинг турли бурчакларидаги буюртмачиларга етказиб берилди. Бу билан уларни кўкаламзорлаштиришга муносиб ҳисса қўшилди.

Минтақамизда қатор овчилик хўжаликлари ҳам ўз фаолиятларини давом эттирмоқда, Ўрмон хўжалигининг Стретенко қишлоғи ёнида жойлашган «Бўри ороли» овчилик хўжалиги, Далварзин ва Ҳайбатқўл овчилик хўжаликлари шулар жумласидандир. Фақат Бекобод туманидагина шунчалик кўп овчилик хўжаликлари мавжуд, бошқа жойда буни учратмайсиз. Улардаги турли-туман ёввойи ҳайвонлар ва паррандалар назорат остига олинган. Уларни ўғри овчилардан муҳофаза қилиш, табиий шароитларда бехавотир яшаши ва кўпайишига эришишга қаратилган чора-тадбирлар мажмуи амалга оширилмоқда. Йилнинг маълум даврларида бу жониворларни овлаш бутунлай ман этилади. Айрим ҳоллардагина рухсат берилиши ҳам мумкин. Лекин, бунинг учун мутасадди идоралардан лицензия (рухсатнома) олиш талаб этилади. Албатта, бунинг учун муайян миқдорда ҳақ тўланиши талаб этилади.

Далварзин овчилик хўжалиги уларнинг энг каттаси ҳисобланади. Унинг умумий майдони атрофидаги зовурлар ва кўлларни қўшиб ҳисоблаганда, 10 минг гектардан ҳам ошиб кетади. Унинг ҳудудида бўрсиқ, тўнғиз, тустовуқлар, ўрдак, кабутар ва бошқа шу каби ноёб жониворлар ва паррандалар бор. Уларнинг яшаши ва кўпайиши учун зарур шароитлар яратишга алоҳида эътибор қилинмоқда. Бунинг учун хўжалик ходимлари ем-хашак, донлар захираларини яратадилар ва уларни, айниқса, емиш камаядиган қишли-қировли пайтларда жониворларга берадилар. Айни вақтда мутахассислар уларнинг табиий шароитларда яшаш тарзини ўрганиш билан ҳам шуғулланадилар.

Стретенко овчилик хўжалигининг «Бўри ороли» нисбатан мўъжаз ҳисобланади. Унинг майдони 83 гектарни ташкил этади. Лекин, бу ерда ҳайвонлар ва паррандалар тури кўп бўлиш билан бирга жуда зич жойлашган. Айниқса, сувда яшовчи жониворлар хилма-хиллиги билан ажралиб туради. Уларнинг ҳам муҳофазаси таъминланмоқда. Хайбатқўл овчилик хўжалиги кўллардан иборат бўлиб, унда турли хил сув ҳайвонлари, ҳатто нутрия, ондатра каби мўйна берадиган жониворлар ҳам ҳаёт кечиришади.

Ўрмон ва овчилик хўжаликлари ёввойи ҳайвонлар, паррандалар ва табиат берган бошқа эҳсонларни сақлаб қолиш ва кўпайтиришдек муҳим ишда фаол қатнашаётганлари таҳсинга сазовордир. Биз ушбу суҳбатда тумандаги ўрмон ва овчилик хўжаликлари ҳақида қисқача маълумот бердик, холос. Минг эшитгандан кўра бир марта кўрган яхши деганларидек, тегишли ҳужжатларни расмийлаштириб, ҳақиқатдан ҳам бу дурдона хўжаликларга ташриф буюрилса, уларнинг жозибаси, мафтункорлигига тўла ишонч ҳосил қилиш мумкин.

Шеърият

ВАТАН ТУЙҒУСИДАЙ АЗИЗ ТУЙҒУ ЙЎҚ

-1-

Ватанни шунчаки севиб бўлмайди,
Меҳру дийдорига тўйиб бўлмайди.
Нақадар азиз у, тенгсиз, бебаҳо,
Ўрнига ҳеч нени қўйиб бўлмайди.

-2-

Ватансиз инсонга баҳор татимас,
Ёришган оппоқ тонг — саҳар татимас.
Яримта кўнгилни бўлмас тўлдириб,
Неки гўзаллик бор — зинҳор татимас.

-3-

Кўзимга сураман Ватан гардини,
Юракда туяман Ватан дардини.
Юрсам ҳам беҳишту Боғи Эрамда,
Соғиниб қоламан Ватан бағрини.

-4-

Бола кулгусидай ширин кулгу йўқ,
Ватан туйғусидай азиз туйғу йўқ.
Аллоҳим, юртимни сақла тинч, омон,
Ватан нотинч бўлса, кўзда уйқу йўқ.

-5-

Ватан тақдирини ўйласанг — савоб,
Ватан шуҳратини куйласанг — савоб,
Ватан тупроғини жондайин асраб,
Ҳар бир қамичини гуллатсанг — савоб,

-6-

Бу кун Ўзбекистон дунёга чиқди,
Зулматдан қутилиб, зиёга чиқди.
Унинг бўй-бастини кўрди кенг жаҳон,
Қуллигу истибдод рўёга чиқди.

-7-

Йўл бизни чўчитмас — карвон бехатар,
Карвонни бошловчи сарбон бехатар.
Кўзланган мақсадга етурмиз албат,
Ахир биз озодмиз — даврон бехатар.

-8-

Ватаним байроғи ҳилпирар мағрур,
Дилларга бахш этиб шодлик ва ғурур.
Бу байроқ миллатнинг шон, ифтихори,
Унга фидо бўлса арзийди умр.

Туроб НИЁЗ.

Дарсликлар тақдимоти

Ўрта махсус, касб-ҳунар таълимини ривожлантириш институтида академик лицей ва касб-ҳунар коллежлари учун яратилган дарслик ва ўқув адабиётларининг тақдимоти бўлиб ўтди.

Маросимда Кадрлар тайёрлаш миллий дастурининг иккинчи сифат босқичини амалга ошириш давомида академик лицей ва касб-ҳунар коллежларини дарслик ва ўқув қўлланмалари билан таъминлаш ҳамда уларнинг янги туркумини яратиш борасида муайян ишлар амалга оширилаётгани таъкидланди.

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2001 йил 16 августдаги "Ўрта махсус, касб-ҳунар таълими тизими учун дарслик ва ўқув адабиётларининг янги авлодини яратиш тўғрисида"ги қарорига мувофиқ бугунги кунда давлат таълим стандартларига мос юздан ортиқ адабиёт нашр қилинди. Бундай ташқари, 53 номдаги дарслик ва ўқув қўлланмаси марказ илмий-услубий кенгаши томонидан нашрга тавсия этилди. Яна 40 номдагиси экспертизага юборилди.

Шунингдек, олий ўқув юртлари, касб-ҳунар коллежлари профессор-ўқитувчилари томонидан турли фанларга оид мингдан ортиқ маъруза матни ўқув муассасалари кутубхоналарига тарқатилди.

Умумтаълим фанларининг барчасидан ўқитувчилар учун 12 номда кўргазмали қурол, методик тавсиянома тайёрланди. Академик лицей ва касб-ҳунар коллежлари учун дарслик яратишга Осиё тараққиёт банки лойиҳаси жалб этилган.

Ўқув жараёнида мультимедиа тизими, компьютер технологиялари асосида яратилган элликдан ортиқ электрон дарслик, дастур ва плакатдан ҳам фойдаланилади.

ЎзА.

Мусаввир хотирасига бағишланди

Бадиий академиянинг марказий кўргазмалар залида истеъдодли мусаввир Жонпўлат Башаров хотирасига бағишланган кўргазма намойиш этилди.

1967 йили Тошкентда таваллуд топган Ж.Башаров ўзининг қисқа умри давомида мингдан зиёд ноёб асар яратди. Унинг мўйқаламига мансуб расмлар республика Ички ишлар вазирлиги, Маданият ишлари вазирлиги, замонавий санъат маркази, Бадиий академия залларини безаб турибди.

Ажойиб рангтасвирчи ва график рассом Ж.Башаров Россия, Словакия, Жанубий Корея каби мамлакатларда ўтказилган кўргазмаларда муваффақиятли қатнашди. Мусаввирнинг картиналари АҚШ, Франция, Буюк Британия, Германия, Швейцария, Малайзия каби давлатлардаги шахсий кўргазмаларда ҳам сақланаётир.

Мазкур кўргазмада беназир мўйқалам устасининг юзга яқин асари намойиш этилди. Улар орасида "Шаршара", "Ёз манзараси", "Хумсон" каби она табиатимизнинг бетакрор манзараси акс эттирилган расмлар томошабинларда катта қизиқиш уйғотди.

Назокат УСМОНОВА, ЎзА мухбири.

Шарқ дурдоналари

УМРИ БОҚИЙ ҲИКМАТЛАР

Деди: ўша амал ва қувватлар нималар? Дедим: ақл, тақводорлик. Сабр, умид, дин ва насиҳатдир.

Деди: уларнинг ҳар бирини вазифаси нимадан иборат? Дедим: ақлнинг вазифаси одамни қўрқув ва хатолардан халос этиш, оқибати яхши ишларга етаклаш, ажалнинг яқинлиги ва дунёнинг фонийлигини тез-тез эслашдир; ўзига ром этувчи нарсалардан йироқ бўлишликни таъминлашдир. Илмнинг вазифаси ҳақиқатни излаш ва ишларнинг тадбирини аниқлашда; фоний ва боқий нарсаларни бир-биридан ажратиш; билмайдиган нарсаларни билишга интилиш, кучи етмаган нарсалардан воз кечиш, сақланиш. Ҳалолликнинг вазифаси руҳни ёмон (гуноҳга чорловчи) амаллардан ва шаҳвоний ҳислардан сақлаш, уларни гўзал одат ва мақтовга сазовор хулқ билан енгиб, художўйлик фазилатларини тарбия этишлик. Орзунинг вазифаси умид қилинаётган нарсага яқинлашишда яхши фикрда бўлишлик, орзу қудрат ва имкониятга тўғри келиши керак, шундагина мақсадга яхшилик билан эришилади. Сабрнинг вазифаси бор нарсага ризоликдир, очкўзлик чарчоқдан ўзга нарса эмаслигига ишониш ва уни билишлик. Бирор ишда чегарадан чиқмаслик, ўтган ишга салавот айтиш, ўтган ишдан кўнгилни хотиржам қилишлик, тугамайдиган нарсани муолажа қилмаслик, диннинг вазифаси рушди-ҳидоят йўлини ихтиёр этмоқликдир, руҳни нимаики яхшилик қилган бўлсанг, ўшанга яраша топишликка ишонтириш, ўргатиш, тақводорлик — инсонни ҳавойи йўлдан қайтаришлик, қабоҳат отига миндирмаслик, фикрлаб иш қилишга чорлашдир. Бошга бало келса келибди, бунинг учун одам ўзини ўзи койийвермаслиги керак.

Деди: офатдан қутилмоқлик йўли нимада?

Дедим: манманлик ақлни тўсмаслиги керак, илм ўрнини фаҳошат, ёрдам ўрнини тазйиқ, ақл ўрнини калтафаҳмлик, раҳм ўрнини ғазаб, қаноат ўрнини очкўзлик, омонатни бахиллик, ҳалоллик ўрнини ёмон ният, орзу ўрнини эътиборсизлик, саховат ўрнини исрофгарчилик, тўғрилик, интизом ўрнини юмшоқлик, хотиржамлик ўрнини сабрсизлик, мурувват ўрнини совуққонлик, камтаринлик ўрнини беҳурматлик, лутф ўрнини сохта мақтов эгалламаслиги зарур, султон суҳбатига риё аралашмаслиги керак, ҳусни сийрат ўрнини ёмон хулқ, насиҳат ўрнини ёмонлик, ҳусни талаб ўрнини ҳасад, ҳаё ўрнини аҳмоқлик, тақво ўрнини сохта яхши ном учун курашмоқлик эгалламаслиги керак.

Деди: инсон ҳаёти тақдир билан белгиланадими ёки амал билан?

Дедим: тақдир ва амал жасад ва руҳ сингари: жасад руҳсиз беҳаракатдир, жасадсиз руҳ эса ҳеч нимани сезмайди, агар улар қўшилишса натижаси солиҳдир. Амал ва тақдир ана шундайдир. Агар амал бўлмаса тақдир амалга қўшила олмайди ва ҳиссиз нарсалигича қолаверади. Агар амал тақдирга тўғри келмаса мукаммал бўлмайди. Агар бир-бирига мувофиқ келишса кучли жуфтлик ҳосил бўлади.

Деди: тақдир нима?

Дедим: тақдир борлиқнинг сабабидир; амал эса йўқ нарсанинг сабабидир.

Деди: дунё нимага ўхшайди?

Дедим: уйқудаги одамнинг тушига.

Деди: кимга ҳавас қилса арзийди?

Дедим: музаффар, солиҳ подшога.

Деди: энг оғир бахтсизлик нима?

Дедим: камбағаллик ва гуноҳ.

Деди: нафратга энг лойиқ инсон ким?

Дедим: фожир фақиҳ.

Деди: энг беғам одам ким?

Дедим: ҳамма ундан ризо бўлган киши.

Деди: ҳамма ундан ризо одам кимдир?

Дедим: Аллоҳ таоло зикридан (уни зикр этишликдан) ва дунёнинг фонийлигидан ҳеч ғафлатда бўлмаган одам.

Деди: энг вафолик инсон ким?

Дедим: энг кечиргувчи одамдир.

Деди: энг кечиргувчи одам қандай одам?

Дедим: доимо хушёр бўлганидир.

Деди: энг хушёри ким?

Дедим: бировдан норозилик эшитиш унинг учун фақирликдан ҳам баттар инсон.

Деди: қайси одам гўзал бир умид-орзуга ҳақлик?

Дедим: айбсиз бегуноҳ тавфиқли одам.

Деди: айбсиз, тавфиқлик одам ким?

Дедим: инсоннинг бегуноҳ, беайблиги унинг амалининг иқболидир, ялқов эмаслигидир, тавфиқ эса ишларининг муваффақият билан амалга ошувидир.

Деди: ким ишларни ҳайрат билан ўйлаб бажаради?

Дедим: тажрибаси бой оқил одам.

Деди: энг қаноатли ва энг адолатли одам ким?

Дедим: ҳаёси шаҳватидан, муҳаббати ҳасадидан, қўрқувчи нафратидан, ҳилми ғазабидан, ризолиги ҳожатбарорлигидан, ҳақлиги ҳожатбарорлиги ва ҳавосидан устун келган одам.

Деди: ким ҳусни санога лойиқ?

Дедим: Аллоҳ буюрган амалларини адо этиб, мункар амаллардан нари юрган киши.

Деди: ким зафар қучишга лойиқ?

Дедим: ҳақиқат учун курашувчи.

Деди: инсонни нима бахтиёр қилади?

Дедим: солиҳ фарзанд ва мувофиқ аёл.

Деди: азиятга энг сабрли ким?

Дедим: ўта муҳтож инсон.

Маҳмудхўжа НУРИТДИНОВ.

(Давоми бор).

(Давоми. Боши ўтган сонларда).

Қарор ва ижро

32 МИЛЛИОН СЎМЛИК КОНТРАБАНДА

Уни мамлакатимизга олиб киришга уринишнинг олди олинди

Ҳалқимизда «Арзоннинг шўрваси татимас» деган нақл бор. Бу арзон мол сифатсиз бўлади, дегани. Буни қандай тушуниш мумкин? Жуда оддий: қиммат буюм пишиқ ва сифатли бўлади ва бу, бир жуфт қиммат пойафзал 5-6 жуфт арзонининг хизматини қилади, деган гапдир. Яъни 5-6 жуфт сифатсиз туфлининг икки жуфт сифатлиси харид қилинса, уни узоқ муддат кийиш мумкин.

Ҳозир мамлакатимиздаги кийим-кечак бозорларида пештахталар тўла. Бироқ, суриштириб кўрсангиз, уларнинг аксарияти Хитойдан келтирилган товарлар ва улар нисбатан арзон. Сифати ҳам пулига яраша. Ҳайриятки, эндиликда буни кўпчилик тушуниб қолишди. «Хитойники» дейилган молни обдон синчиклаб қараб, сўнг харид қиладиган бўлишди.

Айни пайтда, ҳамма харидор ҳам синчков эмас, айримлар буюмнинг арзонлигига учиб, тезгина харид қилиб, уч кундан кейин ташлаб юборишга мажбур бўлишади. Бундай аҳволдан истеъмолчиларни қандай қилиб ҳимоялаш мумкин? Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг яқинда эълон қилинган «Ўзбекистон ҳудудига жисмоний шахслар томонидан товарлар олиб келинишини тартибга солиш тўғрисида»ги Қарори, айтиш лозимки, худди мана шу вазифани бажаришга қаратилган. Энди бозорларда кийим-кечак ва бошқа буюмлар билан савдо қилаётган ҳар бир сотувчида ана шу молнинг сифатлилигини кафолатлайдиган сертификати бўлиши зарур. Йўқса, бу молларни сотиш тақиқланиши ёки тегишли қонунлар асосида давлат фойдасига мусодара қилиниши мумкин. Хўш, бундай сифатсиз моллар аслида чет эллардан қайси йўллар билан республикамизга кириб келмоқда? Асосан эгри, ноқонуний, янада аниқроқ айтсак — чегарадаги божхона постларини четлаб, айланма йўллар орқали кириб келмоқда. Бунга эса, Давлат божхона қўмитасининг навбатчилик қисмига деярли барча вилоятлар божхона бошқармаларидан келиб тушаётган кўплаб тезкор маълумотномалар гувоҳлик беради. Масалан, шу йил 27 июнь куни Давлат божхона қўмитаси контрабанда ва божхона қоидаларини бузишга қарши гуруҳи тезкор вакиллари миллий хавфсизлик хизмати ва ички ишлар ходимлари билан биргаликда катта миқдорда ана шундай товарларни чегара ҳудудида ушлашди. Ўзбекистон фуқароси Мансур Алматовга тегишли бўлган 92-16 ТШ номерли ГАЗ-53 автомшинасига Хитойда ишлаб чиқарилган 32 миллион 19 минг 200 сўмлик кийим-кечак — спорт костюми, трико, футболка, шортик ва бошқалар ортилган эди. Табиийки, божхонани четлаб ўтган бу молларнинг ҳеч қандай ҳужжати йўқ, албатта, улар учун бож тўлови тўланмаган.

Ҳозирги кунда контрабанда йўли билан бу молни республикамизга олиб киришга уринган кишиларни жиноий жавобгарликка тортиш бўйича тергов ишлари давом этмоқда. Айбдор, албатта, жазосини олади ва шунча буюм давлат фойдасига мусодара қилинади.

Беҳзод ЮСУПОВ, Тошкент давлат юридик институти талабаси.

СКАНВОРД

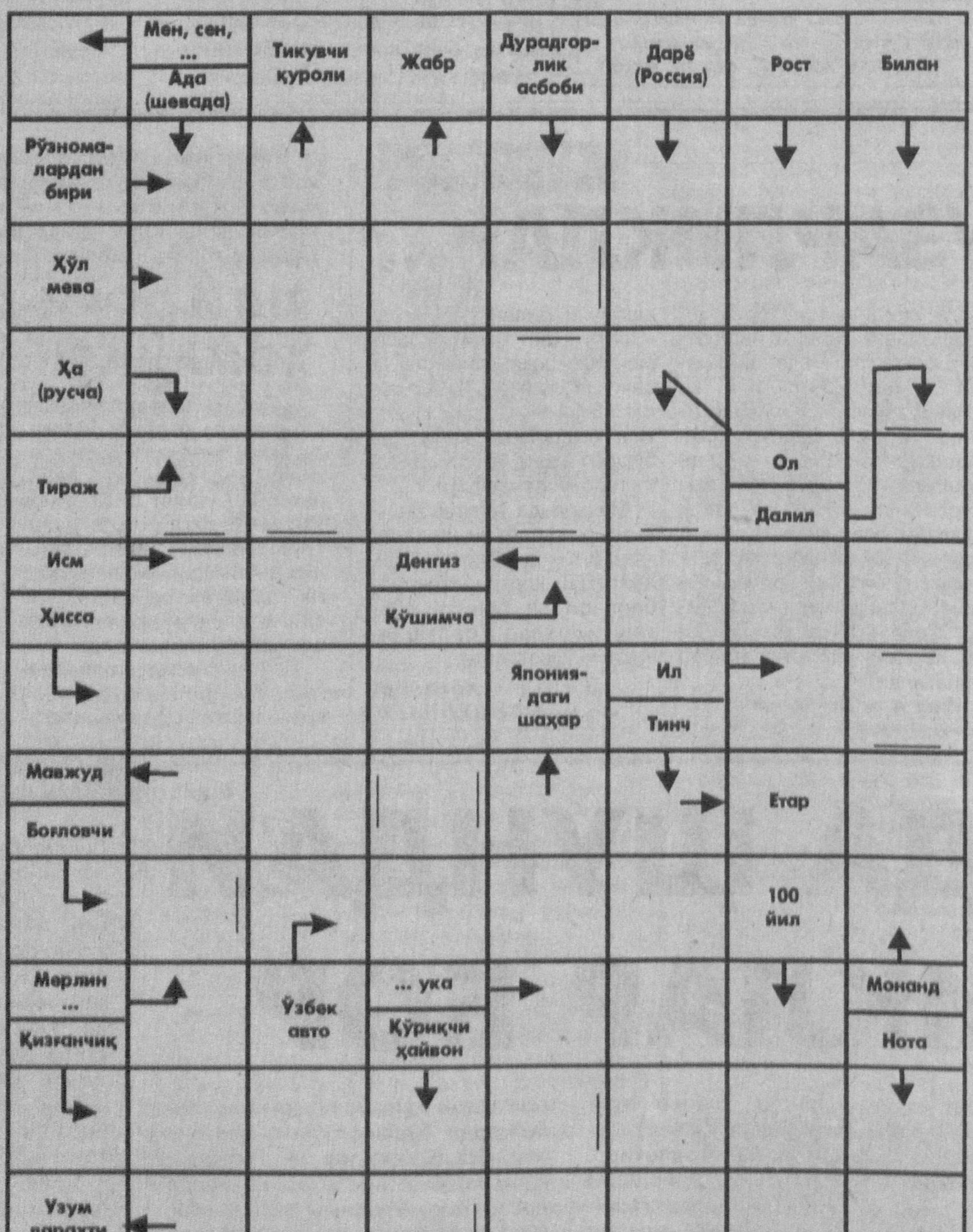

Тузувчи: Азамат АЛЛАМУРОДОВ.

*СПОРТ**СПОРТ**СПОРТ**СПОРТ*

БИРИНЧИ ДАВРА ОРТДА ҚОЛДИ

Мамлакат 11-миллий чемпионати биринчи давра ўйинлари ишқибозларда катта қизиқиш уйғотди. Бир неча йиллик танаффусдан кейин «Пахтакор» жамоаси чемпионатнинг дастлабки турларидан ўз устунлигини намойиш этиб, ажойиб натижа кўрсатди.

Фақат сўнгги турлардагина пахтакорчилар бир мағлубият ва бир дуранг натижани қайд этиб чемпионликка даъвогарлик қилаётган бошқа жамоалардан анча илгарилаб кетди. У 15 ўйинда 40 очко тўплаб якка пешқадамлик қилмоқда. Иккинчи ва учинчи ўринда бораётган «Қизилқум»да 34 очко, «Насаф»да 29 очко бор.

Олий табақада баҳс юритаётган вилоятимизнинг икки жамоаси нисбатан, анча дуруст кўрсаткичга эришди. Ўтган мавсумни 10-ўринда якунлаган «Дўстлик» жамоаси етти ғалаба, бир дуранг, етти мағлубият билан 22 очко тўплаган ҳолда жадвалда олтинчи ўринга кўтарилиб олди.

10-миллий чемпионатдан сўнг олий табақадаги ўрнини омад кулиб боққани учун сақлаб қолган «Металлург» жамоаси бу йилги мавсумга тажрибали мураббий Рустам Мирсодиқов раҳбарлигида тайёргарлик кўриб, биринчи даврада беш ўйинни ғалаба билан якунлади, беш ўйинда эса, дуранг натижа қайд этди, беш учрашувни бой берди. 15 учрашувдан сўнг 20 очко тўплаган ҳолда мамлакатимизнинг кучли жамоаларидан бири «Навбаҳор» билан саккизинчи ва тўққизинчи ўринларни эгаллаб турибди.

Талъат ЮСУПОВ.

Олий табақа жамоаларининг биринчи даврадан сўнг жадвалда тутган ўринлари:

Жамоалар	Ў	Ю	Д	М	Т-Н	О
«Пахтакор»	15	13	1	1	50-9	40
«Қизилқум»	15	11	1	3	39-14	34
«Насаф»	15	9	2	4	30-16	29
«Нефтчи»	15	9	2	4	30-16	29
«Бухоро»	15	7	2	6	22-31	23
«Дўстлик»	15	7	1	7	20-24	22
«Самарқанд-Д»	15	6	3	6	16-20	21
«Навбаҳор»	15	6	2	7	23-26	20
«Металлург»	15	5	5	5	15-21	20
«Қўқон-1912»	15	5	2	8	18-27	17
«Сўғдиёна»	15	4	4	7	16-21	16
«Трактор»	15	4	4	7	17-24	16
«Андижон»	15	4	3	8	17-27	15
«Зарафшон»	15	4	2	9	15-26	14
«Машъал»	15	4	2	9	16-29	14
«Сурхон»	15	3	2	10	13-29	1

Иккинчи давра учрашувлари 3 августда бошланади.

*СПОРТ**СПОРТ**СПОРТ**СПОРТ*

КЎЧАНГИЗДА ҚАЧОН БАЙРАМ БЎЛАДИ?

Вилоят футбол чемпионатида иштирок этаётган жамоалар навбатдаги саккизинчи тур учрашувларини ўтказдилар. Бу сафар ҳам шов-шувга сабаб бўлувчи кутилмаган натижа қайд этилмади.

МАНА, саккизинчи турки, чемпионатда одатдаги сокинлик. Зўрлар ҳамон, зўрлигини қилаяпти. Улар учун ўзга майдон муаммоси йўқ. Ўрта миёна жамоалар кучлиларга бўйин эгиб, кучсизлар ҳисобига «тирикчилик» қилишяпти. Жадвалнинг охирида бораётганлар эса, анъаналарига содиқ қолиб, ўз «уй»ларида ҳам, меҳмонда ҳам саҳийлик билан очко улашишда давом этмоқдалар. Ушбу турда ҳам юқорида таъкидлаганимиздек, айнан шундай манзара кузатилди.

«Ўзбекистон» жамоаси ўз майдонида «Шоликор»ни йирик ҳисобда мағлубиятга учратди — 8:1. «Қибрай» футболчилари эса, Бекободда «Цементчи»га қарши майдонга тушиб, рақиблари дарвозасига иккита жавобсиз тўп киритишди. Шунингдек, «Зафар» жамоасининг меҳмони бўлган «Тошкент» футболчилари ҳам ўйинни 4:0 ҳисобида ўз фойдаларига ҳал этдилар.

«Акмал» — «Металлург» ва «Бўкалик» — «Бўстон» учрашувларида бир хил — 2:1 ҳисоби қайд этилди. «Оҳангарон» — «Танкчи» учрашуви эса, номаълум муддатга кўчирилди.

Жадвалнинг қуйи поғоналарига назар ташласак, қизиқ ҳолатни кўрамиз. «Танкчи» шу пайтгача битта ҳам очко ололмади. «Бўстон» эса, учинчи турда қўлга киритган биттагина очко билан келаяпти. «Зафар» ҳам тўртинчи турдаги уч очкони ҳисобга олмаганда, фақат очко улашиш билан овора. Тўғри, бу жамоалар чемпионат иштирокчилари сафига бу йил янги қўшилишди. Аммо, бу сурункали мағлубиятларни оқлайдиган далил бўлолмайди. Ўйлаймизки, аутсайдерларнинг мураббийлари бу ҳақда жиддийроқ бош қотирадилар.

Тошкент Автомобиль йўллари институти АД факультети томонидан 1990 йилда Равшан Турсунович Турдиев номига берилган диплом йўқолганлиги сабабли
БЕКОР ҚИЛИНАДИ.

Тошкент вилояти ҳокимлиги жамоаси Бўка тумани ҳокими Жўравой Деҳқонбоевич Миролимовга падари бузруквори, меҳнат фахрийси
Деҳқонбой ота МИРОЛИМОВнинг
вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор этади.

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ
ТАШКЕНТСКАЯ ПРАВДА

Муассис: ТОШКЕНТ ВИЛОЯТИ ҲОКИМЛИГИ

Бош муҳаррир Фатҳиддин МУҲИДДИНОВ

Телефонлар: Хатлар ва оммавий ишлар бўлими: 133-40-48
Эълонлар: 133-70-10, 136-53-80.

Манзилимиз: 700000, Тошкент шаҳри, Матбуотчилар кўчаси, 32.

Ўзбекистон Республикаси Давлат матбуот қўмитасида 8 рақами билан рўйхатга олинган.

Газета «Тошкент ҳақиқати» таҳририяти компьютер марказида терилди ва саҳифаланди.

• Эълон ва билдирувлардаги факт ҳамда далилларнинг тўғрилиги учун реклама ва эълон берувчилар масъулдир.

Буюртма Г-655. Ҳажми – 2 табоқ, офсет усулида босилди, қоғоз бичими А-2. Саҳифаловчи: Музаффар ҚЎЧҚОРОВ.

"Шарқ" нашриёт-матбаа акциядорлик компанияси босмахонасида босилди. Корхона манзили: "Буюк Турон" кўчаси, 41-уй. Нашр кўрсаткичи — 205. Босишга топшириш вақти – 20.00. Босишга топширилди – 20.15.